

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЗАПАСІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СКЛАДСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні аспекти інвентаризації запасів.

Ключові слова: склад, запаси, логістика, інвентаризація.

Abstract

Theoretical aspects of inventory management are considered.

Key words: warehouse, inventory, logistics, inventory management.

Вступ

У сучасних умовах ринкової економіки ефективне управління запасами є одним із ключових завдань логістичної діяльності підприємства. Запаси — це матеріальні ресурси, що забезпечують безперервність виробничих і торговельних процесів, тому їх точний облік і контроль мають критичне значення [1]. Важливою складовою цього процесу є інвентаризація — перевірка відповідності фактичної наявності товарів даним бухгалтерського або логістичного обліку.

Інвентаризація виконує не лише функцію контролю, а й дозволяє виявити помилки в обліку, недостачі, надлишки або пошкодження продукції. Це забезпечує прозорість складських операцій, формує основу для прийняття управлінських рішень і підвищує рівень довіри до логістичних процесів. У системі складської логістики інвентаризація є інструментом забезпечення точності інформаційних потоків і раціонального управління запасами [1].

У контексті цифровізації бізнесу інвентаризація набуває нових форм — від традиційних періодичних перевірок до безперервного обліку з використанням сучасних технологій: штрих-кодування, RFID, систем WMS. Саме тому актуальним є дослідження ролі інвентаризації як невід'ємної частини складської логістики, її видів, методів проведення та впливу на ефективність управління запасами.

Результати досліджень

Інвентаризація запасів — це процес порівняння фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей зі складським або бухгалтерським обліком з метою виявлення розбіжностей. Вона є необхідним інструментом контролю в логістичній системі, що дозволяє підтримувати актуальність даних про запаси, виявляти недостачі, пересортиці, пошкодження товарів або помилки в обліку [2]. Завдяки цьому підприємство отримує достовірну інформацію для ухвалення оперативних управлінських рішень.

Існує кілька основних видів інвентаризації: повна, вибіркова та перманентна (поточна). Повна інвентаризація проводиться у визначені терміни, наприклад, наприкінці фінансового року або перед ревізією. Вибіркова охоплює окремі групи товарів і зазвичай здійснюється з метою оперативного контролю. Перманентна інвентаризація характерна для підприємств, що використовують автоматизовані системи управління складом (WMS), і забезпечує постійне оновлення інформації про залишки в режимі реального часу.

У сучасних умовах значну роль відіграє автоматизація процесів інвентаризації. Використання технологій штрих-кодування, RFID-міток, мобільних сканерів та програмного забезпечення дозволяє прискорити процес перевірки, зменшити кількість помилок, підвищити точність даних і мінімізувати людський фактор [2]. Завдяки цьому підприємства можуть скорочувати витрати, пов'язані з

утриманням надлишкових запасів або втратами через недостачі.

Інвентаризація є не просто обліковою процедурою, а важливим елементом управління логістичними ризиками. Регулярна перевірка запасів дозволяє своєчасно виявити критичні відхилення, запобігти зупинці постачань, оптимізувати логістичні витрати й забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів [3]. У цьому контексті вона виступає гарантом стабільності та надійності складської логістики як частини загальної логістичної системи підприємства.

Висновки

Отже, інвентаризація запасів є важливою складовою ефективної організації складської логістики. Вона забезпечує достовірність даних про товарно-матеріальні цінності, підвищує точність обліку та допомагає своєчасно виявляти відхилення в роботі складу. Без якісного контролю залишків неможливо досягти стабільності в постачанні, точного формування замовлень і оптимального рівня запасів.

У сучасних умовах дедалі більшого значення набувають автоматизовані методи інвентаризації, які підвищують ефективність процесу та знижують витрати. Застосування цифрових технологій, таких як WMS-системи, сканери штрих-кодів і RFID, дозволяє підприємствам проводити інвентаризацію швидше, точніше та з меншими ресурсними затратами [3]. Це сприяє гнучкості та адаптивності логістичних процесів до потреб ринку.

Таким чином, регулярна та грамотно організована інвентаризація є не просто обліковим заходом, а стратегічним інструментом управління логістикою. Вона дозволяє забезпечити надійність складських операцій, покращити обслуговування клієнтів і зміцнити позиції підприємства на конкурентному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Функціональна логістика. Навчальний посібник. / Уклад. В. В. Боковець, О. В. Безсмертна, І. В. Шварц. Вінниця: ВФЕУ, 2024. 159 с. URL: https://iq.vntu.edu.ua/method/getfile.php?fname=170313.pdf&x=1&card_id=86438&id=170313 (дата звернення 25.04.2025)
2. Складська логістика : навчальний посібник / В. Є. Марчук, М. Ю. Григорак, О. М. Гармаш, О. В. Овдієнко. Київ: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 256 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/OlegGarmash/publication/377659147_Skladaska_logistika_navcalnij_posibnik/links/65b1646b7_fe0d83cb565a40c/Skladaska-logistika-navcalnij-posibnik.pdf (дата звернення 25.04.2025)
3. Марченко, В. М. Логістика [Електронний ресурс] : підручник / В. М. Марченко, В. В. Шутюк ; НТУ України "КПІ ім. Сікорського". Електрон. текст. дані. Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2018. URL: https://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=342845 (дата звернення 25.04.2025)

Оксана Владиславівна Безсмертна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com

Ангеліна Дмитрівна Алімова – студентка групи Л-21б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: angelinaalimova@gmail.com

Oksana V. Bezsmertna - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Angelina D. Alimova – student of L-21b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia